

4. Kriukova, H. O., Mostovshchikova, D. O., 2018. Teoretychni osnovy kompozytsii v obrazotvorchomu mystetstvi [Theoretical foundations of composition in the visual arts]. Dostupno: <<https://naukam.triada.in.ua/index.php/konferentsiji/50-dvadtysyata-vseukrajinska-praktichno-piznavalna-internet-konferentsiya/467-teoretichni-osnovi-kompozitsiji-v-obrazotvorchomu-mistetstvi>>.

5. Mystetstvo, 2007 [Art]: Suchasna iliustrovana entsyklopediia, 2007. 608.

6. Mykhailova, R., 2020. Pro zmistovno-smyslovi znachennia poniattia styliu [On the content and semantic meanings of the concept of style]. *Aktualni problemy suchasnoho dyzainu*, Mizhnarodna nauково-praktychna konferentsiia. 45-48. Dostupno: <https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/15993/1/APSD2020_V1_P045-048.pdf>.

DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2023-34-200-216>

УДК У 378.147.191.33-027.22 : 373.2.011.3-051

Ватаманюк Галина Петрівна,

кандидат педагогічних наук,

старший викладач кафедри теорії та методик дошкільної освіти,

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Кам'янець-Подільський, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4236-107X>

galinavatamanuk@gmail.com

ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ: ЗМІСТ І ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Анотація. У статті висвітленню сутність і зміст практичної підготовки здобувачів І (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта за освітньо-професійною програмою «Дошкільна освіта. Логопедія», розкрито її значення у професійному становленні фахівця дошкільної освіти; описано основні науково-методологічні положення організації педагогічної практики та визначення її змісту; названо види педагогічних практик, які проходять здобувачі вищої освіти за вказаною освітньо-професійною програмою; окреслено шляхи вдосконалення практичної підготовки.

Практичну підготовку майбутніх вихователів розглянуто як систему освітніх заходів, що веде до оволодіння педагогічним інструментарієм, завдяки якому можна досягати освітніх цілей, розвивати основні професійні якості – переконання і педагогічну спрямованість на роботу з дошкільниками. Складові змісту педагогічної практики – навчальна, виховна, наукова, комплексна і творча. Значення педагогічної практики у професійному становленні фахівця розкрито через функції, які вона виконує – адаптаційну, освітню, розвивальну, виховну, проєктувальну, комунікативну, інтегральну. Основні науково-методологічні положення організації педагогічної практики – інтеграція,

взаємодія вишу із базами практики; надання права студенту щодо обрання бази практики; забезпечення інформацією про практику та її захист; єдність педагогічного контролю й самоконтролю, педагогічного управління й студентського самоврядування. Науково-методологічними положеннями визначення змісту педагогічних практик є: науковість і доступність, послідовність, наступність і систематичність; зв'язок із життям, взаємозв'язок теорії з практикою, навчальної діяльності з дослідницькою; варіативність змісту, форм і методів роботи практикантів на основі диференціації й індивідуалізації; комплексність.

Види педагогічних практик – «Навчальна пропедевтична практика в закладах дошкільної освіти», «Навчальна педагогічна практика в закладах дошкільної освіти», «Виробнича педагогічна практика в групах раннього віку», «Виробнича педагогічна практика в закладах дошкільної освіти», «Виробнича логопедична практика в закладах дошкільної освіти», «Виробнича організаційно-методична практика в закладах дошкільної освіти». Основні шляхи вдосконалення практичної підготовки – посилення уваги до організації практичної підготовки у виші (логіка планування; пошук ефективних методів організації, контролю і керівництва, зміцнення співпраці з базами практики, створення системи педагогічної практики), удосконалення програмно-методичного складника (узгодження освітньо-професійних програм із сучасними державними нормативними документами, громадське обговорення освітньо-професійної програми у контексті її модернізації, доповнення змісту робочих програм практики новими цілями і заходами для їх реалізації тощо).

Ключові слова: педагогічна практика; практична підготовка; заклад вищої освіти; заклад дошкільної освіти; здобувач освіти; функції; науково-методологічні положення; організація; зміст; шляхи вдосконалення.

1. ВСТУП / INTRODUCTION

Постановка проблеми. Розширення євроінтеграційних процесів у житті українського суспільства визначає головні напрями модернізації національної системи вищої освіти, спрямованої на підвищення якості підготовки фахівців, забезпечення їх конкурентоспроможності та мобільності. Одним із таких напрямів є вдосконалення практичної підготовки. Практика – невід'ємна складова й оптимальна форма підготовки майбутніх педагогів, один з основних контентів формування їх професійної компетентності. Діяльнісний (трудоий) та предметний характер педагогічної практики є джерелом і водночас механізмом освоєння педагогічного та соціального досвіду, критерієм істини педагогічного процесу, що забезпечує багатогранні компетентності, від яких залежить якість виховання, навчання і розвитку майбутніх поколінь. У сенситивний період особистісного становлення дитини саме вихователі закладів дошкільної освіти забезпечують організацію освітнього

середовища задля її гармонійного розвитку, реалізуючи при цьому творчий підхід і впроваджуючи найоптимальніші форми та методи роботи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основні вимоги до професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти ґрунтуються на положеннях Конституції України [1], Законів України «Про освіту» (2017р.) [2], «Про вищу освіту» (2014р.) [3], «Про дошкільну освіту» (2021р.) [4], Державного стандарту дошкільної освіти (2021р.) [5], Професійних стандартів керівника та вихователя закладу дошкільної освіти (2021р.) [6], Державних стандартів спеціальності 012 Дошкільна для I (бакалаврського) рівня освіти (2019 рік) [7] і II (магістерського) рівня вищої освіти (2020р.) тощо. У їхньому змісті наголошено на значущості проблеми якісної професійної підготовки фахівців дошкільної галузі у сучасних закладах вищої освіти.

Теоретичні та методичні засади організації процесу професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти висвітлено у працях сучасних науковців Л. Артемової, Н. Бахмат, Г. Беленької, А. Богуш, Н. Гавриш, І. Дичківської, Т. Загородньої, К. Крутій, Н. Лисенко, М. Машовець, Т. Поніманської, Л. Присяжнюк та ін. Проблему організації професійної підготовки фахівців дошкільної освіти у зарубіжних освітніх системах вивчали науковці М. Дегірменджі, Н. Карпенко, О. Листопад, Н. Мельник, М. Олійник, О. Прокопчук, Х. Шапаренко, Т. Швець). Аспекти формування готовності майбутніх педагогів до виховання і розвитку дітей дошкільного віку розглядали у своїх працях Л. Звізділіна, Л. Зданевич, Р. Кондратенко, А. Сазонова, О. Семенов та ін.). Проблемі вдосконалення педагогічної практики присвячені праці науковців – Ю. Іванової, С. Карої, М. Козій, Л. Куліненко, Л. Надкерничної, Л. Шульги, Л. Бражник, Ю. Вакуленко та ін. Аналіз наукових досліджень і нормативних документів свідчить про те, що педагогічна практика як форма професійного навчання у вищій школі спирається на певний теоретичний фундамент, який забезпечує вирішення теоретичних і практичних завдань професійної підготовки сучасного вихователя. Проте проблема висвітлення змісту практичної підготовки майбутніх вихователів і обґрунтування шляхів її вдосконалення потребує розгляду.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ / AIM AND TASK

Мета статті – висвітлити зміст практичної підготовки здобувачів I (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта за освітньо-професійною програмою «Дошкільна освіта. Логопедія», окреслити шляхи її вдосконалення.

Завдання – розкрити сутність практичної підготовки майбутніх вихователів та її значення у професійному становленні фахівця дошкільної освіти; описати основні науково-методологічні положення організації та визначення змісту практичної підготовки майбутніх педагогів; сформулювати цілі й завдання навчальних і виробничих практик зі спеціальності; виявити й обґрунтувати шляхи вдосконалення практичної підготовки майбутніх вихователів дітей дошкільного віку.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH FINDINGS

Педагогічна практика – важливий засіб успішної підготовки здобувачів освіти до реалізації прогресивних ідей в розвитку сучасного дошкільця, спосіб органічного поєднання теоретичного навчання майбутніх фахівців з їх самостійною роботою в закладах дошкільньої освіти. Педагогічна практика – показник того, наскільки глибоко й усвідомлено здобувачі освіти засвоїли теоретичні основи загальної і дитячої психології, педагогіки загальної і дошкільньої, фахових методик, оволоділи практичними вміннями й навичками в умовах аудиторного та самостійного навчання. Практична підготовка майбутніх вихователів – це спосіб поглиблення набутих теоретичних знань й оволодіння та вдосконалення практичними вміннями і навичками, що є передумовою формування у них таких основних професійних якостей як переконання і педагогічна спрямованість на роботу з дітьми дошкільного віку.

На значущості практичної підготовки педагога акцентують увагу у своїх працях видатні педагоги і науковці минулого й сучасності. Сучасна науковиця Г. Беленька зазначає, що професійна педагогічна освіта майбутнього вихователя передбачає розширення кола його підготовки за рахунок посилення практичного компоненту в якому виняткову роль відіграватиме саме педагогічна практика [8 с. 29]. На думку К. Ушинського, «метод викладання можна вивчити з книжок чи зі слів викладача, але набути навички у використанні цього методу можна тільки тривалою практикою. Порожня, ні на чому не заснована теорія виявляється такою ж нікуди не придатною річчю, як факт або досвід, з якого не можна вивести ніякої думки, якому не передує і за яким не йде ідея. Теорія не може відмовитися від дійсності, факт не може відмовитися від думки...» [8, с. 9]. Отримані теоретичні знання, – зазначає К. Ушинський, треба ще зуміти правильно застосувати на практиці [8, с. 13]. Без практичної підготовки, зауважує великий педагог, педагогічні заклади – це те саме, що медичні факультети без клініки, педагогічна практика без теорії в педагогіці – це те саме, що знахарство в медицині [8, с. 14]. Отже, практика обов'язково має мати теоретичне підґрунтя.

Про значущість і зміст практичної підготовки майбутніх педагогів свідчать її функції (адаптаційна, освітня, виховна, дослідна, розвивальна, проектувальна, комунікативна, комунікативна, рефлексивна, інтегральна), визначені на основі узагальнень наукових досліджень таких науковців, як О. Абдуллін, Н. Загрязкіна, О. Браславська Н. Казанішена, Г. Черкас та ін. [10, с. 26] Розглянемо їх з погляду специфіки підготовки фахівця з дошкільньої освіти. *Адаптаційна* функція передбачає ознайомлення із різними типами закладів дошкільньої освіти, з організацією роботи в них; вивчення та пристосовування до освітнього середовища конкретного освітнього закладу, особливостей його роботи; адаптацію до умов і ритму педагогічної праці, звикання до дітей; пізнання труднощів і можливостей самореалізації в педагогічній діяльності. *Освітня* функція полягає у практичній перевірці й удосконаленні знань, набутих у процесі теоретичної підготовки; виробленні основних педагогічних умінь і навичок; формуванні педагогічної свідомості та професійних цінностей. *Виховна* функція передбачає формування потреби й залучення до самовиховання та самоосвіти; усвідомлення значення професійно значущих якостей педагога, їх

формування; становлення інтересу до дітей, їхніх проблем; прагнення розуміти дітей різного віку, сприяти їхньому розвитку й самореалізації; вироблення почуття обов'язку, терпіння, відповідальності, витримки. Дослідницька функція полягає у формуванні вмінь і навичок з дослідження психолого-педагогічних явищ; розвитку вмінь пошуку та критичного осмислення необхідної наукової інформації, робота з науковою й методичною літературою, педагогічною пресою; оволодіння методами й сучасними технологіями опрацювання джерел інформації; розвиток умінь використовувати наявні знання для осмислення та вирішення проблем педагогічної діяльності. *Розвивальну* функцію розглядаємо як формування мотивів професійної діяльності й саморозвитку професійної майстерності, педагогічного мислення; формування вмінь і навичок професійної діяльності в реальних професійних ситуаціях; розвиток педагогічних здібностей; вироблення компенсаторних умінь якщо якісь із здібностей сформовані недостатньо. *Проектувальна* функція передбачає планування власної освітньо-виховної, дослідницької діяльності з реалізації програми педагогічної практики; відбір змісту, методів, форм і засобів навчання й виховання дошкільників; складання планів-конспектів навчальних занять, виховних заходів, режимних моментів тощо. *Комунікативна* функція педагогічної практики полягає в організації педагогічного спілкування на основі взаєморозуміння, взаємоповаги та партнерства; створення сприятливого психологічного клімату, атмосфери творчості; орієнтування в системі взаємин учасників освітнього процесу. *Діагностична* функція передбачає визначення, оцінювання та самооцінку рівня власної професійної майстерності, її відповідності потребам професійної діяльності; виявлення недоліків теоретичної підготовки; вивчення вікових та індивідуальних особливостей дошкільників; виявлення на цій основі напрямів освітньої роботи. Практична діяльність здобувача освіти не може бути повноцінною без реалізації змісту рефлексивної функції, яка передбачає самопізнання та самоаналіз процесу й результатів виконання завдань практики, емоційного стану під час виконання посадових обов'язків, педагогічного спілкування з дітьми, колегами, батьками, адміністрацією. Рефлексія сприяє усвідомленню сильних і слабких сторін своєї особистості як майбутнього вихователя та власної педагогічної діяльності; самодіагностиці рівня професійної майстерності й педагогічної компетентності для визначення напрямів самоосвітньої діяльності. *Інтегральна* функція передбачає комплексне практичне застосування теоретичних знань і вмінь, набутих у процесі навчання; використання їх для вирішення конкретних завдань професійної діяльності, досягнення намічених цілей.

У закладах вищої освіти України, які готують фахівців з дошкільної освіти, зокрема в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, практична підготовка майбутніх вихователів здійснюється відповідно до чинної освітньо-професійної програми «Дошкільна освіта. Логопедія» I (бакалаврського) рівня освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка (кваліфікація: Бакалавр дошкільної освіти. Вихователь закладу дошкільної освіти. Вчитель-логопед) [11]. Базами практик є заклади дошкільної освіти м. Кам'янця-Подільського та України з належним матеріально-технічним та методичним забезпеченням. Відповідно до програми майбутні вихователі за період навчання

проходять шість практик, дві з яких – навчальні, чотири – виробничі (логопедична в тому числі). Кожна із практик поступово вводить здобувача освіти у світ обраної професії, розширюючи коло професійних знань, умінь і навичок за рахунок збільшення діапазону завдань із різних аспектів педагогічної діяльності та їх ускладнення. Відповідно змінюються і терміни проходження практик.

Основними методологічними положеннями організації педагогічної практики у закладах дошкільної освіти є: інтеграція, взаємодія та координація діяльності закладу вищої освіти, баз проходження практики й органів управління освіти щодо організації та проведення педагогічних (навчальних і виробничих) практик; врахування думки студента щодо обрання бази практики та укладення договорів із нею; максимальне забезпечення інформацією про терміни, умови, зміст практики, звітну документацію та її захист шляхом проведення настановних і звітних конференцій, розміщення програм практики на сайті університету, випускової кафедри, у модульному середовищі навчання К-ПНУ імені Івана Огієнка – MOODLE); єдність педагогічного контролю й самоконтролю, педагогічного управління та студентського самоврядування в організації педагогічної практики.

Зміст практичної підготовки (змістові модулі програм практики) побудовано із врахуванням науково-методологічних положень загального і спеціального спрямування. До загальних віднесено – науковість і доступність, послідовність, наступність і систематичність; зв'язок із життям. До спеціальних – взаємозв'язок та інтеграція теоретичної і практичної підготовки, навчальної та дослідницької діяльності здобувачів освіти; варіативність змісту, форм і методів діяльності практикантів на основі диференціації й індивідуалізації змісту педагогічної практики; комплексність (зорієнтованість на виконання здобувачем освіти усього комплексу професійних функцій педагогічного працівника згідно з державним стандартом вищої освіти та професійних стандартів керівника й вихователя закладу дошкільної освіти); дослідницька спрямованість педагогічної практики, яка передбачає виконання дослідницьких завдань.

Науковці В. Ковальчук і І. Табачек виокремлюють п'ять основних складових змісту педагогічної практики – навчальний, виховний, науковий, комплексний і творчий [12, с. 195-206]. Сутність кожної складової нами адаптовано до практики в закладах дошкільної освіти. Освітній (навчальний) аспект передбачає поєднання теоретичної і практичної підготовки, створення умов для закріплення і поглиблення попередньо засвоєних знань, використання їх для вирішення практичних задач. Майбутній вихователь вчиться аналізувати педагогічні ситуації, застосовувати загальні закономірності педагогіки, психології, фізіології та інших наук до конкретних обставин в освітньому процесі. Виховний аспект передбачає виховання професійно значущих якостей особистості вихователя (педагогічна ерудиція, педагогічне мислення, інтуїція, здатність до імпровізації, педагогічна рефлексія); потреби у педагогічній самоосвіті; інтересу і любові до професії вихователя. Лише під час педагогічної практики студент може оцінити свій емоційний стан у спілкуванні з дітьми, колегами, адміністрацією, батьками; визначитися, наскільки правильно він обрав сферу діяльності та виявити міру співвіднесення особистих якостей із професією

педагога. Педагогічна практика найбільше впливає на формування особистості вихователя. Науковий аспект педагогічної практики полягає у вмінні використовувати у роботі з дітьми найновіші досягнення педагогіки та психології, інших наук у дошкільній ланці освіти; здійснювати дослідницьку роботу (спостерігати, аналізувати, порівнювати, зіставляти, осмислювати ідеї, закладені у педагогічному досвіді науковців і практиків, творчо використовувати їх у своїй педагогічній практиці). Науковий аспект педагогічної практики спрямований на забезпечення відповідності змісту практики рівню підготовки здобувачів освіти, їхнім пізнавальним можливостям. Творчий аспект педагогічної практики в закладах дошкільної освіти передбачає розвиток у здобувачів вищої освіти артистичних, художніх здібностей та здібностей до нестандартної інтерпретації освітнього процесу, який би зацікавив дошкільників, запам'ятався і був використаний ними у житті. Основну роль при цьому відіграє професіоналізм педагога-наставника та фахівців вузького профілю, за роботою яких спостерігають студенти, а також оцінка їхніх досягнень з боку педагогічного колективу. Творча робота вихователя можлива лише за умов самостійного критичного ставлення до педагогічних фактів та явищ, їх педагогічного аналізу, розвитку педагогічної спостережливості та навичок самоаналізу професійної діяльності. Комплексний аспект педагогічної практики передбачає здійснення міжпредметних зв'язків суспільно-політичних, психолого-педагогічних та спеціальних дисциплін, єдність освітньої і виховної роботи з дітьми, просвітницьку роботу з батьками вихованців, співпрацю з колегами, самоосвітню діяльність. У процесі проходження практики майбутні вихователі, з одного боку, навчаються самі від бази практики, з іншого – виконують усі види професійної та суспільної діяльності вихователя дітей дошкільного віку. Зміст практичної підготовки майбутніх вихователів, представлено в робочих програмах навчальних і виробничих педагогічних практик в закладах дошкільної освіти. Розглянемо алгоритм його реалізації із врахуванням кожного виду практики.

У 3 семестрі проводиться «Навчальна пропедевтична практика в закладах дошкільної освіти» (3 кредити, 90 год., 2 тижні), яка має ознайомлювальний характер. Мета практики – формування у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про освітній процес сучасного закладу дошкільної освіти та вихователя як головного суб'єкта у ньому (цьому процесі); виховання професійного інтересу до особистості дошкільника та до педагогічної діяльності вихователя; створення в здобувачів освіти установки на формування професійної позиції, розвиток потреби в збагаченні професійних знань та вмінь, самопізнанні.

Основні завдання практики – ознайомлення з різними типами закладів державної і приватної власності, що надають послуги з дошкільної освіти, специфікою організації освітнього процесу в них, здійснення порівняльного аналізу; формування умінь працювати з нормативно-правовою документацією (вивчення Закону України «Про дошкільну освіту», посадової інструкції вихователя, документації, яку він веде); формування умінь спостерігати, порівнювати, узагальнювати отриману інформацію, здійснювати відповідні записи у звітній документації; формування умінь ефективного спілкування та позитивної взаємодії з дітьми (організація бесід, спільної діяльності,

участь в режимних процесах) і педагогом-наставником (консультування, співучасть і посильна допомога в організації різних форм життєдіяльності дошкільників); стимулювання потреби у формуванні культури педагогічної діяльності. Цей вид практики дозволяє здобувачам освіти професійно зорієнтуватися і здійснити черговий вибір подальшого освітньо-професійного маршруту.

У 4 семестрі другокурсники проходять «*Навчальну педагогічну практику в закладах дошкільної освіти*» (6 кредитів 180 год., 4 тижні), яка має адаптаційний характер. Мета практики – формування цілісного уявлення про особливості організації освітнього процесу у групах раннього й дошкільного віку шляхом спостереження та аналізу психолого-педагогічних явищ і поступового включення в самостійну роботу з вихованцями різних вікових груп; виховання любові до дітей різних вікових категорій, інтересу до обраної професії, виробничої дисципліни, культури педагогічної діяльності; розвиток мислительних операцій (аналіз, синтез, порівняння, зіставлення), творчої уяви, потреби у самопізнанні й самовдосконаленні. Цей пробнотренувальний період передбачає реалізацію таких завдань – формування вмінь застосовувати набуті знання про методи, прийоми і засоби роботи з дітьми раннього й дошкільного віку у практичній діяльності; формування вмінь спостерігати за освітнім процесом у різних вікових групах, особливостями співпраці вихователя з батьками, вести записи спостережень, здійснювати аналіз, порівнювати й узагальнювати отриману інформацію; формування вмінь здійснювати фізкультурно-оздоровчу роботу з дітьми раннього і дошкільного віку (проведення різних видів гімнастики, занять з фізкультури / валеології, музично-спортивних свят і розваг) з допомогою педагога-наставника, брати посильну участь у проведенні режимних процесів у різних вікових групах упродовж дня, здійснювати аналіз і самоаналіз проведеної роботи; формування навичок –здійснювати педагогічне керівництво ігровою діяльністю дітей на різних етапах дошкільного дитинства; психолого-педагогічну діагностику (вивчення продуктів діяльності, саморегуляції, мотиваційної готовності до навчання в школі, здатності діяти за зразком), оцінювати результати й брати їх до уваги у плануванні й організації освітнього процесу; створення атмосфери позитивної взаємодії й професійної творчості.

З 3 курсу (5 семестр) у практичній підготовці розпочинається період стабілізації, який реалізується у 2 етапи. Перший етап спрямований на формування умінь у здобувачів освіти визначати конкретні освітні завдання з урахуванням умов закладу дошкільної освіти і конкретної вікової групи, закономірностей розвитку вікових та індивідуальних особливостей дітей і відповідно до них здійснювати освітню роботу. На другому етапі здобувачі освіти, вдосконалюючи вміння роботи з дітьми, мають змогу закріпити знання і набути певних умінь з організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти та його методичного супроводу. Отже період стабілізації – це період пробної практики в групах раннього і дошкільного віку, коли відбувається багатосторонній і складний процес вправління з формування професійно-педагогічних умінь організації роботи з дітьми, вивчення методичного забезпечення групи.

Першою такою практикою є «*Виробнича педагогічна практика в групах раннього віку*» (9 кредитів, 270 год., 6 тижнів), яка має діяльнісний характер. Мета практики – формування у здобувачів освіти системи професійних знань, умінь, навичок, необхідних вихователю для виконання його функцій у роботі з дітьми раннього віку (догляд, розвиток, навчання і виховання); виховання інтересу до педагогічної діяльності вихователя дітей раннього віку, відповідального ставлення до професії, виробничої дисципліни, потреби в систематичному збагаченні знань та творчому їх застосуванні на практиці; розвиток педагогічно-творчих здібностей. Основні завдання – формування вмінь цілеспрямовано спостерігати за освітнім процесом у групах раннього віку як системою виховних та освітніх впливів, участю педагога в методичній роботі, аналізувати розвивальне середовище та методичне забезпечення групи, документацію, яка ведеться в групі, (орієнтуватися в ній), описувати результати спостережень та аналізу; оволодіння сучасними методами і прийомами організації різних форм життєдіяльності дітей раннього віку упродовж дня (режимних процесів, ігрових занять, свят і розваг, самостійної діяльності), оформлення відповідної документації (конспектів занять, прогулянок, сценаріїв виховних заходів); формування вмінь здійснювати психолого-педагогічне спостереження за розвитком дитини раннього віку, визначати рівні, використовувати одержані результати і показники у практичній роботі з дітьми; формування вмінь здійснювати просвітницьку роботу з батьками (усні й наочні форми роботи); організовувати особистісно-орієнтоване спілкування з дітьми раннього віку у різних видах діяльності; здійснювати роботу з адаптації дитини до умов ЗДО; сприяти розвитку конструктивно-творчих здібностей (моделювання розвивального середовища, виготовлення наочних і дидактичних посібників, створення добірок ігор і вправ, малих фольклорних жанрів тощо). Реалізуючи мету і завдання виробничої практики в групах раннього віку, здобувачі освіти закріплюють знання про особливості організації життя і виховання дітей цього віку, вчать самостійно проводити режимні процеси, ігри-заняття з різних розділів програми, організовувати самостійну діяльність дітей, а також практично ознайомлюються з діагностикою розвитку дітей за основними показниками.

Наступна практика – «*Виробнича педагогічна практика в закладах дошкільної освіти*» (12 кредитів, 360 год., 10 тижнів), має діялісно-виробничий характер. Проводиться у 6 семестрі. Мета практики – формування у здобувачів вищої освіти професійних умінь та навичок, особистісних здібностей і якостей, необхідних для самостійного виконання ними функцій вихователя дітей дошкільного віку; виховання любові до обраної професії, дітей, культури педагогічної діяльності; розвиток педагогічної спостережливості, інтуїції, уявлень, науково-педагогічної/професійної творчості. Реалізації мети сприятиме виконання таких завдань: поглиблення теоретичних знань, отриманих у процесі навчання, творче застосування їх у практичній діяльності; формування вмінь і навичок працювати з нормативною й методичною документацією, що регламентує діяльність ЗДО й функціонування конкретної вікової групи; методичною літературою й педагогічною пресою, інформаційними джерелами, сайтами, блогами в соціальних мережах; формування вмінь і навичок планувати, моделювати, організовувати, самостійно проводити й аналізувати різні види діяльності та різні форми роботи з дітьми 4-6(7) років

(традиційні/ нетрадиційні) у I і II половину дня відповідно до сучасних вимог педагогічної науки, шукати шляхи їх оптимізації, оформляти відповідну документацію (конспекти, сценарії); формування вмінь здійснювати педагогічне керівництво самостійною й індивідуальною роботою дошкільників, створювати педагогічні умови для реалізації запланованих форм освітньої роботи (розробка наочних і дидактичних матеріалів, декорацій, ігрових атрибутів, оформлення/наповнення інформаційних стендів, куточків, осередків, ігрових майданчиків, оформлення святкової стіни) тощо; формування вмінь планувати й здійснювати просвітницько-педагогічну роботу з батьками вихованців, співпрацювати з фахівцями вузького профілю в ЗДО (спостерігати за їхньою діяльністю, контактувати, виконувати функції вихователя на заняттях із музики, фізкультури); формування вмінь здійснювати самоосвітню діяльність – індивідуальну науково-педагогічну, педагогічно-творчу; стимулювання потреби систематичного підвищення професійної компетентності й аналізу та оцінки власної педагогічної діяльності; удосконалення культури педагогічної діяльності (культура мовлення, культура спілкування, культура зовнішнього вигляду; формування навички психолого-педагогічної діагностики (тестування) з визначення рівня готовності окремої дитини до навчання в школі, оцінювання результатів та складання звітів, врахування отриманих даних під час планування й організації освітнього процесу; формування вмінь створювати відеозаняття та інші заходи, співпрацювати з вихователем-наставником, батьками на різних платформах спілкування в умовах дистанційного навчання.

На 4 курсі (7 семестр) здобувачі вищої освіти проходять «Виробничу логопедичну практику в закладах дошкільної освіти» (9 кредитів, 270 год., 6 тижнів), характер – діяльнісно-пізнавальний. Практика спрямована на пізнання специфіки з додаткової спеціальності «Логопедія» та формування відповідних умінь Мета практики – поглиблення логопедичних та психолого-педагогічних знань, формування практичних умінь і навичок використання отриманих знань для корекції порушень мовлення, ознайомлення з видами та способами діяльності учителя-логопеда у закладах дошкільної освіти, закріплення практичних навичок проведення індивідуальної та групової роботи, спрямованої на вивчення і дослідження мовленнєвого розвитку дітей, визначення їхніх особливостей через проведення діагностичних досліджень, формування навичок підготовки, розроблення і проведення різноманітних навчально-розвивальних та корекційних занять з дітьми дошкільного віку, які мають порушення мовленнєвого розвитку. Основні завдання виробничої логопедичної практики – формування умінь здійснювати логопедичне обстеження дітей дошкільного віку, аналізувати його результати і діагностувати виявлені відхилення в розвитку мовлення; перспективне і поточне планування логопедичної роботи (перспективний план логопедичної роботи з групою, плани окремих фронтальних й індивідуальних занять) в групах закладу дошкільної освіти, в яких перебувають діти з порушеннями мовлення різного типу (для дітей із загальним недорозвитком мовлення, із фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення, фонетичним недорозвитком мовлення; методично обґрунтований вибір вербального і невербального матеріалу, наочних і роздаткових матеріалів, сучасних комп'ютерних,

технічних та інших засобів навчання, які використовуються під час організації роботи з дітьми дошкільного віку з типовим розвитком і мовленнєвими порушеннями; самостійний добір виготовлення й використання демонстраційного та роздаткового дидактичного матеріалу з урахуванням вікових, індивідуальних і типологічних особливостей дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення; опанування прийомами організації спільної командної роботи з психологом, вихователями, музичним керівником, фізичним реабілітологом та іншими фахівцями закладів дошкільної освіти, а також батьками дітей; розроблення програми індивідуального розвитку дитини з урахуванням наявних у неї порушень мовленнєвого розвитку; навчання батьків дітей з мовленнєвими порушеннями окремим корекційним прийомом і добір адекватних методичних прийомів, які вони можуть використовувати у роботі з дітьми роботи в домашніх умовах для подолання мовленнєвих порушень у власних дітей. Базами практик є заклади дошкільної освіти, спеціального призначення, або ті, у яких є логопедичні групи.

Завершальним етапом у практичній підготовці здобувачів вищої освіти I (бакалаврського) рівня освіти є «Виробнича організаційно-методична практика в закладах дошкільної освіти» (9 кредитів, 270 год, 6 тижнів), яка має діяльнісно-організаційний характер. Практика проводиться у 8 семестрі. Мета цього виду практики – формування у здобувачів вищої освіти фахових компетентностей, необхідних для самостійного виконання ними функцій вихователя дітей дошкільного віку та старшого вихователя-методиста як організатора освітньо-виховного процесу, методичного забезпечення та управління ним; виховання інтересу до організаційно-педагогічної діяльності, оптимістичної професійної позиції, прагнення професійного самовдосконалення, бажання активно й творчо впроваджувати в практику роботи сучасних ЗДО кращі здобутки в галузі дошкільної освіти; розвиток організаційно-педагогічних здібностей. Завдання організаційно-методичної практики – поглиблення знань про особливості організації освітнього процесу у різних вікових групах та в ЗДО в цілому, про роль директора і старшого вихователя-методиста в ньому; формування навички застосування теоретичного матеріалу при вирішенні практичних завдань під час виконання функцій старшого вихователя-методиста; удосконалення вмінь спостерігати, аналізувати, зіставляти і порівнювати педагогічні явища в ЗДО, оцінювати їх; удосконалення вмінь здійснювати освітню діяльність дітей раннього і дошкільного віку – планувати, моделювати й проводити традиційні та нетрадиційні форми організації життєдіяльності дітей; екскурсії в межах ЗДО, тематичні дні, тижні тощо; оформляти відповідну документацію; ознайомлення із функціями педагогічного кабінету в ЗДО, принципами облаштування і наповнюваністю; ознайомлення з методичними аспектами роботи директора ЗДО, з особливостями проведення атестації педагогічних працівників, специфікою вивчення педагогічного досвіду; формування вмінь здійснювати методичний супровід освітнього процесу через різні форми методичної роботи та окремі види методичного контролю, оформляти відповідну документацію; формування вмінь налагоджувати партнерсько-ділові стосунки з членами педагогічного колективу, батьками, громадськістю; удосконалення організаційно-педагогічних навичок та вмінь творчо застосовувати теоретичні знання у методичній практиці.

Такий багатоступеневий підхід до організації практичної підготовки дозволяє створити умови для професійної самореалізації особистості майбутнього вихователя, залучити його до вирішення творчих педагогічних завдань, грамотного проектування логіки педагогічного процесу, використання різних засобів, форм, методів, інноваційних педагогічних технологій у ньому; виявлення проблем, актуальних для дітей конкретної вікової групи шляхом використання різних методів дослідження та пошуку способів їх усунення. Комплексна практична підготовка до педагогічної діяльності в закладі дошкільної освіти дозволяє здійснювати всебічний, грамотний аналіз освітньо-виховної роботи, оволодівати функціонально-діяльними вміннями, необхідними для самоаналізу, самоспостереження, саморозвитку.

Аналіз наукових праць з теми дослідження, досвід роботи колег, опитування студентів, результати обговорення освітньо-професійної програми громадськістю свідчать і про наявність певних недоліків в організації та проведенні практичної підготовки здобувачів освіти, а саме: недостатність годин і кредитів на проходження окремих видів педагогічної практики; постійні/періодичні зміни програм практик у їх вимогах, цілях, завданнях, тривалості; слабкий контроль за процесом педагогічної практики з боку методистів і педагогів-наставників; формальний характер підведення підсумків педагогічної практики, відсутність представників від баз практики на підсумкових конференціях; неузгодженість зв'язків між закладами вищої освіти і дошкільної освіти, проходження студентами різних видів практик у різних закладах дошкільної освіти, що робить неможливим відстеження якісних змін у розвитку дошкільників і порівняння результатів власної практичної діяльності, призначення більше двох студентів-практикантів в одну вікову групу на період практики, призначення вихователя-наставника з недостатнім педагогічним досвідом тощо. Вирішення цих та інших проблем спонукає до пошуку шляхів вдосконалення практичної підготовки майбутніх вихователів. Дієвими, на наш погляд, є наступні: узгодження освітньо-професійних програм із сучасними державними нормативними документами (згаданими вище); громадське обговорення освітньо-професійної програми у контексті її модернізації, оприлюднення результатів та врахування пропозицій, щодо практичної підготовки здобувачів освіти, особливо з боку роботодавців та випускників, які працюють за фахом, організація зустрічей з фахівцями окремих категорій; наближення професійної підготовки здобувачів освіти до реальних умов майбутньої педагогічної діяльності через контекстне навчання, в основі якого лежить моделювання предметного і соціального змісту майбутньої професійної діяльності через відтворення реальних педагогічних ситуацій (наприклад виконання дослідницької діяльності під час написання курсових та дипломних робіт); логіка планування педагогічних практик та їх організації із врахуванням потрібного мінімуму знань із попередньо вивчених освітніх компонентів, формулювання завдань практик за принципом – від простого до складного, від узагальненого до конкретного; відповідність умов баз практики меті і завданням програми практики; систематичне, своєчасне і повноцінне проведення інструктивно-методичних нарад з кожного виду практики до її початку; удосконалення програмно-методичного складника професійної підготовки майбутніх вихователів; здійснення керівництва практикою

висококваліфікованими фахівцями як з боку закладу вищої освіти, так і з боку бази практики, систематичне консультування і контроль з їхнього боку; залучення до звітних конференцій представників від баз практики, врахування їхніх порад і рекомендацій щодо теоретичної підготовки з окремих питань, визначення завдань практики і шляхів їх реалізації; проведення методичних і наукових семінарів, конференцій, присвячених проблемі практичної підготовки майбутніх фахівців, або включення до них окремих питань, секцій з означеного напрямку роботи тощо.

4. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ / CONCLUSIONS AND PROSPECTS FOR FURTHER RESEARCH

Отже, педагогічна практика – складова професійної підготовки фахівців, яка передбачає реалізацію теоретичних знань у практичній діяльності, сприяє перетворенню цих знань на вміння і навички роботи з дітьми. Практична підготовка майбутніх вихователів – це система освітніх заходів (формальної і неформальної освіти), що веде до оволодіння здобувачами освіти педагогічним інструментарієм, завдяки якому можна досягати освітніх цілей і вирішувати освітні завдання. Педагогічна практика, поряд з такими професійно важливими якостями як висока громадянська активність і соціальна відповідальність, любов до дітей, духовна культура, інтелігентність, тактовність у вирішенні питань, сприяє формуванню й розвитку педагогічної ерудиції, педагогічного цілепокладання, педагогічного мислення, інтуїції, здатності до імпровізації, педагогічного оптимізму і педагогічної рефлексії.

Змістовими компонентами практичної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти є навчальні і виробничі практики, вибудовані у логічній послідовності щодо впровадження їх в освітній процес закладу вищої освіти, спрямовані на формування вмінь і навичок, потрібних для здійснення професійної діяльності. Документом, який відображає зміст практичної підготовки є варіативна робоча програма практики. Шляхи вдосконалення практичної підготовки – це система заходів і дій, спрямована на покращення якості практичної підготовки майбутніх фахівців, здатних до такої організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти, який би забезпечив належний рівень освіченості і вихованості випускників та підготовку їх до життя в сучасних умовах. Реалізація таких намірів можлива за умови посилення уваги до організації практичної підготовки у виші, доповнення її змісту новими цілями і заходами задля їх реалізації, зміцнення співпраці з базами практики, подальша робота у пошуках ефективних методів організації, контролю і керівництва, створення системи педагогічної практики, структура якої сприятиме підвищенню готовності до постійного вдосконалення, професійного росту, збагачення творчого потенціалу. **Перспективою подальших розвідок** може бути вивчення зарубіжного досвіду вдосконалення практичної підготовки майбутніх вихователів дітей дошкільного віку у закладі вищої освіти.

5. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ / REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Конституція України: станом на 1 жовтня 2017р. Верховна Рада України. Київ: право, 2017, 93.
2. Закон України «Про освіту», 2017. Доступно: <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>>.
3. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII. Доступно: <<http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayiny-pro-vyschu-osvitu>>).
4. Про дошкільну освіту: Закон України від 11 лип. 2001 р. No 2628-III: [редакція від 19.01.2019], 2019. Законодавство України. Верхов. Рада України. Київ. Доступно: <<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>>..
5. Державний стандарт дошкільної освіти: особливості впровадження, 2021 / Упоряд. : О. Г. Косенчук, І.М. Новик, О. А. Венгловська, Л. В. Куземко. Харків: Ранок, 240.
6. Професійний стандарт керівника та вихователя закладу дошкільної освіти, 2021. Доступно: <<https://mon.gov.ua/ua/news/zatverdzheno-profesijnij-standart-kerivnika-direktora-zakladu-zagalnoyi-serednoyi-osviti>>
7. Державний стандарт спеціальності 012 Дошкільна освіта для І (бакалаврського) рівня освіти, 2019. Доступно: <<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/012-Doshk.osvita-bakalavr.28.07.pdf>>.
8. Підготовка майбутніх вихователів до роботи з дітьми дошкільного віку компетентнісний підхід, 2015 / За заг. ред. Г. В. Беленької, О. А. Половіної. Київ: Університет, 244.
9. Ушинський, К. Д. Вибрані педагогічні твори: в 2 т., 1983. Київ: Радянська школа, Т. 1: Теоретичні проблеми педагогіки, 488.
10. Казанішена, Н., 2009. Педагогічна практика як складова процесу підготовки майбутнього вчителя початкової школи до екологічного виховання учнів. Науковий збірник Уманського державного педагогічного університету. Умань: УДПУ, 30, 25–34.
11. Освітньо-професійна програма «Дошкільна освіта. Логопедія» І (бакалаврського) рівня освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка (кваліфікація бакалавр дошкільної освіти. Вихователь закладу дошкільної освіти. Вчитель-логопед). Доступно: <<https://drive.google.com/file/d/1iR1JzZmitY9xIQMYce8XpilBlpT5x7-5/view>>.
12. Ковальчук, В., Табачек, І., 2007. Особистість вчителя: формування та розвиток в умовах глобалізації та інформаційної революції. Монографія. Київ: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова., 276.

PRACTICAL TRAINING OF FUTURE EDUCATORS: CONTENT AND WAYS OF IMPROVEMENT

Halyna Vatamaniuk,

Candidate of Pedagogical Sciences,

Senior Lecturer of Department of Theory and Methods of Preschool Education,

Kamianets-Podilskyi Ivan Ohiienko National University

Kamianets-Podilskyi, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4236-107X>

galinavatamanuk@gmail.com

Abstract. The article presents the essence and content of practical training for applicants of the 1st (bachelor) level of higher education, specialty 012 “Preschool education” according to the educational and professional program “Preschool education. Speech therapy”; its importance in the professional development of a preschool education specialist is revealed; the main scientific and methodological regulations of the organization of pedagogical practice and definition of its content are described; the types of pedagogical practical training that students of higher educational institutions do according to the specified educational and professional program are specified; and the ways to improve practical training thereof are outlined. The practical training of future educators is construed as a system of educational activities that leads to the acquisition of pedagogical tools, due to which it is possible to achieve educational goals and develop the main professional qualities, notably conviction and pedagogical focus on working with preschool children. The components of the content of pedagogical practice are training, educational, scientific, complex and creative. The importance of pedagogical practice in the professional formation of a specialist is revealed through the functions it performs – adaptive, instructional, developmental, educational, projective, communicative, and integral. The main scientific and methodological regulations of the organization of pedagogical practice are integration, interaction of a higher educational institution with practice bases; giving the student the option to choose a practice base; providing information about the practice and its defending; unity of pedagogical control and self-control, pedagogical management, and student self-government. The scientific and methodological regulations for determining the content of pedagogical practices are the following: scientism and accessibility, consistency, continuity, and systematicity; connection with life, relationship between theory and practice, educational activity with research; variability of content, forms and work methods of trainees based on differentiation and individualization; complexity.

Types of pedagogical practices are as following: “Educational propaedeutic practice in institutions of preschool education”, “Educational pedagogical practice in institutions of preschool education”, “Industrial pedagogical practice in early age groups”, “Industrial pedagogical practice in institutions of preschool education”, “Industrial

speech therapy practice in institutions of preschool education”, and “Industrial organizational and methodological practice in institutions of preschool education”.

The major ways to improve practical training are to focus attention on the arrangement of practical training in a higher educational institution (logic of planning, search for effective methods of organization, control and management, strengthening cooperation with practice bases, creating a system of pedagogical practice), improvement of the program and methodical component (coordination of educational and professional programs with modern state normative documents, public discussion of the educational and professional program in the context of its modernization, supplementing the content of practice work programs with new goals and measures for their implementation, etc.).

Keywords: pedagogical practice; practical training; institution of higher education; institution of preschool education; applicant for higher education; functions; scientific and methodological regulations; organization; content; ways of improvement.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Konstytutsiia Ukrainy [Constitution of Ukraine]: stanom na 1 zhovtnia 2017 r, 2017. *Verkhovna Rada Ukrainy*. Kyiv: pravo, 2017, 93.
2. *Zakon Ukrainy «Pro osvitu»* [Law of Ukraine "On Education"], 2017. Dostupno: <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>>.
3. *Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu»* [Law of Ukraine "On Higher Education"] vid 01.07.2014 № 1556-VII, 2014. Dostupno: <<http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayiny-pro-vyschu-osvitu>>).
4. Pro doshkilnu osvitu: *Zakon Ukrainy* [On preschool education: Law of Ukraine] vid 11 lyp. 2001 r. No 2628-III: [redaktsiia vid 19.01.2019], 2019. *Zakonodavstvo Ukrainy. Verkhov. Rada Ukrainy*. Kyiv.. Dostupno: <<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>>..
5. *Derzhavnyi standart doshkilnoi osvity: osoblyvosti vprovadzhennia* [State standard of preschool education: implementation features], 2021 / Uporiad.: O. H. Kosenchuk, I.M. Novyk, O. A. Venhlovska, L. V. Kuzemko. Kharkiv: Ranok, 240.
6. *Profesiinyi standart kerivnyka ta vykhovatel'ia zakladu doshkilnoi osvity* [Professional standard of the head and educator of a preschool education institution], 2021. Dostupno: <<https://mon.gov.ua/ua/news/zatverdzheno-profesijnij-standart-kerivnika-direktora-zakladu-zagalnoyi-serednoyi-osviti>>.
7. *Derzhavnyi standart spetsialnosti 012 Doshkilna osvita dlia I (bakalavrskoho) rivnia osvity* [State standard of specialty 012 Preschool education for the I (bachelor) level of education], 2019. Dostupno: <<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/012-Doshk.osvita-bakalavr.28.07.pdf>>.
8. *Pidhotovka maibutnikh vykhovateliv do roboty z ditmy doshkilnoho viku kompetentnisnyi pidkhid* [Training of future educators to work with children of preschool age, competence-based approach], 2015 / Za zah. red. H. V. Bielienkoi, O. A. Polovinoi. Kyiv: Universytet, 244.

9. Ushynskiy, K. D., 1983. *Vybrani pedahohichni tvory* [Selected pedagogical works]: v 2 t. Kyiv: Radianska shkola, T. 1: *Teoretychni problemy pedahohiky*, 488.

10. Kazanishena, N., 2009. Pedahohichna praktyka yak skladova protsesu pidhotovky maibutnoho vchytelia pochatkovoї shkoly do ekolohichnoho vykhovannia uchniv [Pedagogical practice as a component of the process of preparing future primary school teachers for ecological education of students]. *Naukovyi zbirnyk Umanskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu*. Uman: UDPU, 30, 25–34.

11. *Osvitno-profesiina prohrama «Doshkilna osvita. Lohopediia» I (bakalavrskoho) rivnia osvity za spetsialnistiu 012 Doshkilna osvita, haluzi znan 01 Osvita / Pedahohika* (kvalifikatsiia bakalavr doshkilnoi osvity. Vkhovatel zakladu doshkilnoi osvity. Vchytel-lohoped) [Educational and professional program "Preschool education. Speech therapy" of the I (bachelor's) level of education in the specialty 012 Preschool education, fields of knowledge 01 Education / Pedagogy (qualification bachelor of preschool education. Teacher of preschool education institution. Teacher-speech therapist)]. Dostupno: <<https://drive.google.com/file/d/1iR1JzZmitY9xIQMYce8XpilBlpT5x7-5/view>>.

12. Kovalchuk, V., Tabachek, I., 2007. Osobystist vchytelia: formuvannia ta rozvytok v umovakh hlobalizatsii ta informatsiinoi revoliutsii [Teacher personality: formation and development in the conditions of globalization and information revolution]. Monohrafiia. Kyiv: *Vyd-vo NPU im. M.P. Drahomanova*, 276.

DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2023-34-216-234>
УДК 378.014.6

Воєвідко Людмила Миколаївна,

кандидат педагогічних наук, доцент,

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Кам'янець-Подільський, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9342-3613>

Voyevidko@kpnu.edu.ua

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗВО ЯК ШЛЯХ ПІДГОТОВКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ФАХІВЦЯ НА РИНКУ ПРАЦІ

Анотація. У статті висвітлюється одна з ключових проблем освітнього простору сучасності – забезпечення якості освітнього процесу в закладах вищої освіти. Зосереджено увагу на важливості реконструкції, поглибленні, модернізації змісту освітньо-професійних програм та без винятку, всіх її освітніх компонент у підготовці майбутніх вчителів шляхом постійного моніторингу, широкого обговорення та відповідного оновлення. Робота над вдосконаленням освітньо-професійних програм та освітніх компонент має бути системною, конструктивною, узгодженою між всіма стейкхолдерами із врахуванням пропозицій та потреб.